

МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА ГАЛУЗЕВОМУ АСПЕКТІ

К.В.Новодережкіна
ТОВ Ер-Джи-Дейта Україна
e-mail: novkv@rgdata.ukrtel.net

Головною метою створення **Інформаційно-аналітичної системи Головного управління з питань економічної політики Адміністрації Президента України (CIA3)** є підтримка експертно-аналітичної діяльності Головного управління з питань економічної політики щодо формування та втілення рішень у сфері державної економічної політики.

Призначення інформаційно-аналітичної системи полягає в створенні необхідних умов для підвищення якості роботи і реалізації посадових обов'язків працівників Головного управління з питань економічної політики шляхом використання єдиного інформаційного простору та інформаційних ресурсів, застосування сучасних засобів автоматизованого управління та електронного документообігу.

На Головне управління з питань економічної політики покладені наступні завдання:

- експертно-аналітичне та інформаційно-методологічне забезпечення діяльності Президента України з формування та втілення рішень у сфері державної економічної політики;
- розробка проектів указів, розпоряджень та доручень Глави держави з економічних питань;
- контроль за виконанням прийнятих Президентом України рішень в сфері економіки;
- розглядання економічних питань, з якими звертаються до Глави держави та Адміністрації Президента України;
- моніторинг стану соціально-економічного розвитку України та її регіонів;
- прогнозування, вироблення стратегії і планування заходів соціально-економічного розвитку України та її регіонів.

Питання організації роботи Головного управління з питань економічної політики, на подолання яких спрямовано створення інформаційно-аналітичної системи:

- Високий рівень ручної праці із збору та обробки соціально-економічних показників, що зменшує час для аналітичної роботи працівників.
- Відсутні комп'ютерні засоби підтримки програми здійснення моніторингу основних макроекономічних та соціальних процесів, а також розвитку реального сектору економіки України.
- Відсутність єдиної бази даних та затверджених регламентів надходження інформації, що призводить до дублювання робіт з накопичення даних у різних відділах.
- Відсутні динамічні ряди показників з 1991 року, що не дозволяє здійснювати комплексну оцінку динаміки економічного і соціального розвитку регіонів, міст та галузей економіки на більш значному часовому відрізку.

Створення інформаційно-аналітичної системи забезпечує підвищення ефективності роботи на основі комплексної обробки оперативних, аналітичних, нормативно-довідкових, експертних та статистичних даних, отриманих з різних джерел, сумісності інформації за рахунок використання єдиних принципів побудови баз даних, єдиних класифікаторів та стандартів.

Система забезпечує підтримку наступних задач:

- Моніторинг стану соціально-економічного розвитку України та її регіонів

- Комплексна оцінка динаміки економічного і соціального розвитку регіонів України
- Комплексна оцінка динаміки економічного і соціального розвитку міст України
- Комплексна оцінка динаміки економічного розвитку за видами економічної діяльності
- Формування та ведення бази даних показників соціально-економічного розвитку України в регіональному та макроекономічному розрізі
- Інформаційна взаємодія з державними органами в процесі збору та накопичення даних
- Оперативне забезпечення потреб в інформації, підвищення рівня та якості експертно-аналітичної роботи Головного управління на основі формування широкого переліку звітних документів у вигляді таблиць, графіків, діаграм
- Вибірка та групування первинних даних системи соціально-економічних показників у табличному й графічному вигляді для виконання завдань керівництва Головного управління.

Інформаційно-аналітична система включає:

- систему збору та накопичення інформації
- банк (сховище) соціально-економічних даних
- систему аналітичної обробки соціально-економічних даних

Інформаційно-аналітична система забезпечує:

- розрахунок показників;
- визначення індексів змін показників;
- дослідження динаміки зміни показників у часі та по регіонах;
- порівняння різних показників у часі та по регіонах.

В основі функціонування інформаційно-аналітичної системи лежить метод **моніторингу**, який полягає у тому, що обирається невелика кількість найбільш суттєвих показників, що відображають стан соціально-економічних відносин, а надалі за допомогою регулярних повторюваних вимірів накопичуються та аналізуються фактологічні дані у динаміці подій та явищ.

Моніторинг соціально-економічних процесів налічує декілька етапів, починаючи з аналізу ситуацій, формування проблеми та визначення предмету досліджень і закінчуючи інтерпретацією та відображенням результатів досліджень. Найбільш важливим етапом моніторингу є етап збору емпіричних даних та їх первинної обробки.

При наповненні інформацією баз даних системи використані дані, що надаються центральним та регіональними відділеннями Держкомстату України, Національним Банком України та Міністерством фінансів.

Інформаційно-аналітична система забезпечує моніторинг наступної системи соціально-економічних показників:

- соціально-економічних макропоказників України,
- кредитно-фінансової системи України,
- економіки України за видами економічної діяльності,
- соціально-економічного розвитку регіонів України,
- соціально-економічного розвитку міст України.

Технологія роботи інформаційно-аналітичної системи наведена на рис. 2.

Рис. 2. Технологія роботи системи

Послідовність вирішення аналітичних задач, наведена на рис. 3. Користувачу надається можливість визначення вихідних переліків даних (назва, найменування стовпців та рядків таблиць), а також можливість обробки та редагування вихідних таблиць, їх графічного відображення. Вихідні дані у вигляді створеного звіту можуть бути експортовані до MS Word або MS Excel для наступної обробки за такої необхідності.

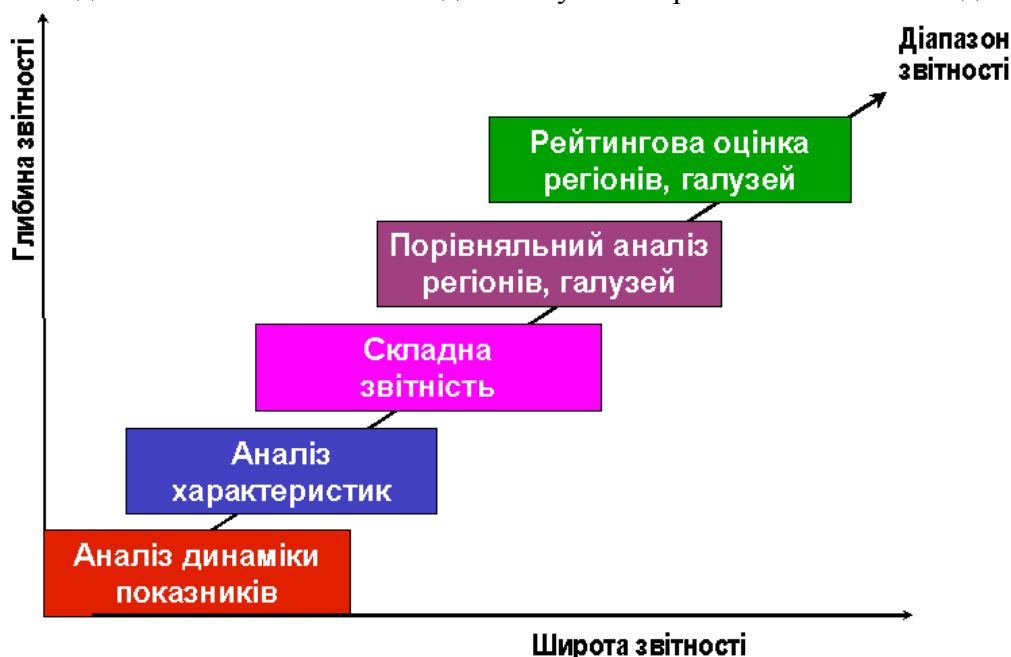

Рис. 3. Технологія роботи системи

Приклад результатів роботи системи

Report objects		Регіон: м. Севастополь			
Name	Typ				
Групування	Att	1	2		
Період	Att				
Показник	Att				
Region	Att				
Показник	Me				
		Met	Показник		
		Період	2002 р.	2003 р.	2004 р.
Групування	Показник				
Промислове виробництво					
Темп росту промислового виробництва, %			106.10	107.70	125.80
Темп росту продуктивності праці у промисловості, %			103.60	110.20	118.90
Сільське господарство					
Темп росту валової продукції сільського господарства, %					
Будівництво, інвестиції					
Темп росту підрядних робіт, %			165.50	117.40	100.00
Темп росту інвестицій в основний капітал, %			176.70	143.60	80.30
Ріст введення житла, %			113.80	133.40	84.50
Фінанси					
Частка збиткових підприємств, %			40.00	39.80	36.90
Темп росту простроченої дебіторської заборгованості, %			92.70	93.90	79.10
Темп росту простроченої кредиторської заборгованості, %			75.00	97.74	64.20
Темп росту кредитування, %			193.80		
Зовнішня економічна діяльність					
Темп росту іноземних інвестицій, %			96.13	154.10	215.60
Темп росту експорту, %			93.30	115.80	117.70
Темп росту обсягу імпорту товарів, %			63.70	132.70	84.00
Споживчий ринок					
Індекс споживчих цін, %			100.00	104.80	111.40
Темп росту обороту роздрібною торгівлею, %			118.03	118.40	129.30
Соціальна сфера					
Рівень зайнятості економічно активного населення, %					63.10
Зміна заборгованості по заробітній платі, %			78.60	74.20	41.80
Середньомісячна номінальна (нарахована) зарплата, %			391.33	486.35	594.30
Темп росту введення нових робочих місць, %			98.95	104.44	132.71

Рис. 4. Показники соціально-економічного розвитку регіонів України за 2002-2004 рр.

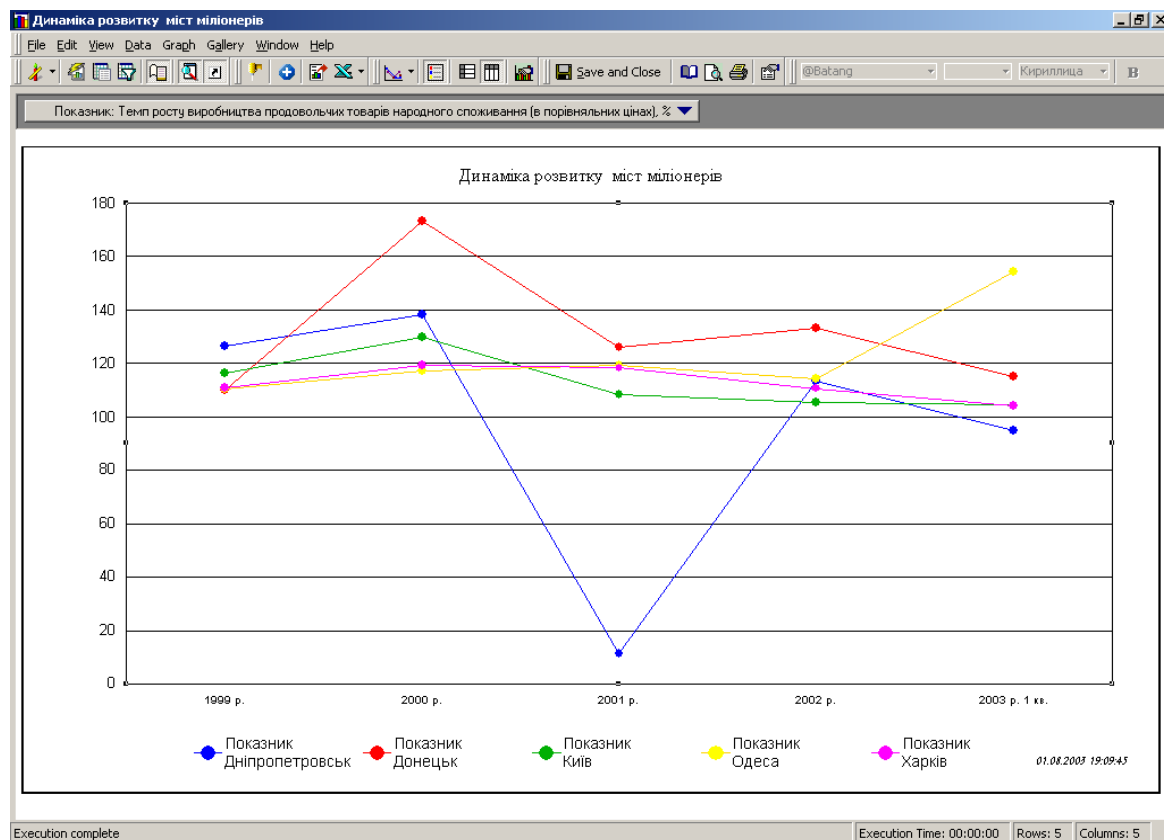

Рис. 5. Динаміка темпів росту виробництва продовольчих товарів народного споживання по містам мільйонерам

Галузь	Період	2001 р.		2002 р.		2002 р. 1 півріччя		2003 р. 1 півріччя	
		Metrics		Metrics		Metrics		Metrics	
		Сумарний рейтинг показників	Сумарний ранг показників	Сумарний рейтинг показників	Сумарний ранг показників	Сумарний рейтинг показників	Сумарний ранг показників	Сумарний рейтинг показників	Сумарний ранг показників
Сільське господарство		9,28	9	10,27	12	10,70	8	10,72	
Будівництво		9,01	6	9,50	9	11,81	14	8,75	
Транспорт (вантажооборот)		7,07	2	6,64	4	8,84	4	6,58	
Оптова та роздрібна торгівля		9,08	7	5,99	2	7,68	2	6,92	
Промисловість		9,66	13	11,15	17	11,79	13	10,68	
Добувна промисловість		11,30	17	10,47	14	11,30	10	12,24	
Обробна промисловість		9,12	8	9,52	10	10,31	7	9,82	
Харчова промисловість		9,48	11	8,04	5	8,88	5	7,52	
Легка промисловість		10,35	15	10,61	15	12,52	17	10,14	
Виробництво деревини та виробів з деревини		8,36	4	6,43	3	9,07	6	7,98	
Целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість, видавнича справа		7,47	3	5,94	1	7,37	1	8,55	
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення		6,39	1	8,21	6	8,11	3	10,43	
Хімічна та нафтохімічна промисловість		10,11	14	10,41	13	11,73	12	9,20	
Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів		9,41	10	9,85	11	11,87	15	9,69	
Металургія та оброблення металу		10,37	16	9,26	8	10,98	9	7,24	
Машинобудування		8,38	5	8,98	7	11,62	11	9,49	
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води		9,66	12	10,67	16	12,39	16	11,45	

Рис. 6. Розрахунок комплексної системи оцінки розвитку за видами економічної діяльності